

Hangversenyek áprilisban

A magyar zenei élet kiemelkedő eseményeként neves vendégművészek szerepelnek áprilisban hazánkban, s magyar előadók új programjait is hallhatják a zenebarátok.

Tavaly, a Budapesti Tavaszi Fesztiválon nagy sikerrel szerepelt James Judd az Angol Kamarazenekarral. A karmester a nemzetközi Gustav Mahler Ifjúsági Zenekarral lép fel április 8-án, a Zeneakadémia nagyertermében.

A Budapesti Filharmoniai Társaság zenekarát az 1986-os karmesterverseny győztese, George Robert Hanson vezényli az Operaházban, április 11-én.

Händel, Beethoven, Dvorák, Martinu és Smetana műveket játszik április 24-i szonataestjén a Zeneakadémia két csehszlovákiai művész, Josef Suk (hegedű) és Josef Hála (zongora).

A Zeneakadémián lesz Pege Aladár nagybőgőestje is: az április 15-i koncerten Matúz István fuvalaművész és az Új Budapest Vonósne-

gyes is közreműködik. Rossini és Hoffmeister művei mellett népdalvariációk és rögtönzések is elhangzanak ekkor. A következő napon ugyanott, a Debussy halálának 70. évfordulója alkalmából rendezendő hangversenyen a szerző műveiből Faragó Laura énekel, s fuvaladarabjaiból Gyöngyössi Zoltán, zongoraműveiből pedig ifj. Farsang Árpád játszik.

Nemzetközi hírnévre tett szert negyedszázados tevékenysége során a Liszt Ferenc Kamarakórus, amely Párkai István karnagy vezényletével április 24-én koncertezik a Zeneakadémia kistermében.

A Magyar Állami Hangversenyzenekar vezető karmesterével, Kobajasi Kencsíróval, és a műsorban szereplő Perényi Miklós gondkamúvésszel áprilisban kezdi itthoni turnéját, amelynek első állomása 28-án Győr, a második pedig máskor a Budapest Kongresszusi Központ.

Turnén a szegedi opera

A mai napon tíznapos nyugat-erőpai körútra indul a Szegedi Nemzeti Színház operatársulata: *Bizet Carmen*-jét francia, *Verdi Macbeth*-jét pedig olasz nyelven öt-öt előadásban mutatják be — 150, illetve 158 közreműködővel — Hollandia, az NSZK, Svájc és Luxemburg különböző városaiban. A szegediek bemutatkozó produkcióiban a főbb szerepeket Misura Zsuzsa, Németh József, Gurbán János és Pelle Erzsébet alakítja. Az operisták — egyebek között a hollandiai Nijmegen, az NSZK-beli Ayrich, Heerlen és Dinslaken, a Luxemburgban található Esch-Sur-Alzette, továbbá a svájci Winterthur és Marktoberdorf színpadain történő fellépések után — 19-én fejezik be turnéjukat, s előreláthatólag 21-én érkeznek haza Szegedre.

A reális orrszarvú

Rinocérosz a Kisszínházban

Magyarországon először, meghozza éppen harminc esztendővel az abszurd irodalom klasszikusának számító mű megírása után Eugene Ionesco *Rinocérosz* című darabját mutatják be magyarországi ősbemutatóként holnap, szombaton este 7 órakor a Kisszínházban. *Bo-dolay Géza* rendező — Ionesco-ügyekben meglehetősen illetékes, már főiskolás korában *A kopasz énekesnőt* rendezte — először azt mondta: érdekes, hogy a darab elsőnek sem hazájában, hanem 1959-ben Düsseldorfban került színpadra, s csak ezután vitte színre 1960-ban a párizsi Odeon, a Berangert alakító Jean-Louis Barrault rendezésében. (Még egy érdekesség: az 1960-as londoni premiért sem akárci: Orson Welles rendezte.)

— Jól emlékszem a hazánkban országos forgalmazásba nem került, csak itt-ott stúdióelőadásokon vitett *Rinocérosz*-filmváltozatra: hatásos, jó adaptáció volt. A darab legelső hazai színpadi formájától mi várható?

— Régóta igyekszem arra törekedni, hogy ne ragaszkodjunk túlságosan a szerzői

instrukciókhoz. Itt ilyesmikből különösen sok van, de olyan jól „kitaláltak”, hogy a darab véleményem szerint egyszerűen levetne magáról mindenféle formai kísérletezést. Így hát fő feladatomban az azt tekintetem, hogy az alaplövet szívaltassam meg.

— A *Rinocéroszról* annak idején olyasmiket írtak, hogy abszurdításában mutatja föl a fasizmus megdöbentő látteletét...

— Ez igaz, csak hogy harminc év után ami akkor még abszurd volt, mostanra szinte teljesen reálissá vált. Éppen ezért kell nagyon vigyázni az ilyen darabokkal: „abszurdul” nem lehet eljátszani őket. Ha realista a játékstílus, ha reális az orrszarvú — akkor minden döbbenetes erővel szólalhat meg. Vagyis az eredetit ekképpen interpretáló játékra van szükség...

— Semmiféle értelemben nem „őregedett meg” mostanra a *Rinocérosz*?

— Érzésem szerint egyáltalán nem. Sőt: mintha teg-

nap íródott volna. Ionesco e művét elsősorban antisziszta alkotásnak tarthatjuk, de ő a *Rinocéroszt* általában a *kollektív hisztéria ellen* írta. Minden olyan örület ellen, amely az ideológiát csak alibinek használja. Közelebb és távolabb, kicsiben és nagyban vajon nem ilyesmikkel vagyunk körülveve?

Ionesco *Rinocérosz*ában — amelyet Mészöly Dezső nemrégiben elkészült fordításában mutatnak be — Berangert *Köszegi Ákos*, Jeant *Jakab Tamás*, Daisyt pedig egy erdélyi születésű, Magyarországon először most színpadra lépő fiatal színésznő, *Dálnoky Zsóka* játssza. A további szerepekben többek között *Mentes Józsefet*, *Kovács Józsefet*, *Fodor Zsókát*, *Galkó Bencét* és *Ragó Ivánt* láthatja a közönség.

D. L.

*

Ma, pénteken este 7 órakor a Kisszínházban tartják meg a *Rinocérosz* nyilvános főpróbáját. Jegyek a produkció kezdete előtt a helyszínen válthatók.

Kiállítási napló

Aktok bronzból és akvarellal

Az oldott akadémizmus, a klasszicista szoborformálás Pátzay által tökélyre vitt kifejezőmódjától, bár láthatóan szeretne, de képtelen elszakadni. Inkább Medgyessy szobrászatát követné. *Aktjai* — Tavasz, Nyár, Kűterv — szakmailag megoldott kisplasztikák, de nyilván azért nem keltenek érzelmet, mert rutinból, belső meggyőződés nélkül, kizárólag szobrászkénti szándékból születtek. A közhelyeszerű mozdulatok, sima felületek, kissé torz arcok nem „aktok”, inkább „mez-telen nőalakokat ábrázoló szobrok”. Nem testek, hanem bronzok, nem érzelmek, hanem feladatok. Kísérletező kedve a *Műzsa* című, lendületes, érzékenyebb felületmegmunkálást tükröző munkáján és a *Michelan-gelonak* emléket állító, jó ötletből indított, de nem egészen végiggondolt, s emiatt unalmas részletekben bővelkedő *Háló nélkül* című alkotásán mutatkozik meg. A Szent György-szobor bizonyult és nem kellően artisztikus, mondhatnám, korszerűtlen kompozíció, viszont az Első sex emléke kedves és szellemes alkotás. Geometrizáló kísérletei a tájékozódás új irányait sejtjen engedik. Érdekeseke plakettjei, amelyeken a megidézett személyek — fizikusok, filozófusok, tudós professzorok — erős plaszticitású, karakteres arccal jelennek meg jelzésszerű háttér előtt. Talán legszemélyesebb az Einsteint megidéző plakett.

*

Szegeden láthattuk már *Bihari Sándor* friss akvarellaktjait. A fiatal festő — 1976-ban végzett, Kokas Ignác növendékeként — művészi programmá emelte a sokszor megcsúfolt akvarell műfajának felélesztését, és az aktnak, mint témának megújítását. Mostani kiállítása — a Képcsarnok Galácsi Termében — meggyőzően elképzeléseink sikeréről. Valóban mesteri fokon kezeli az ecetet, ragyogó szinkultúrája van, s képes visszaadni mindazt a részletességet, festői lehetőséget — színek összeolvadása, egybeomlása, lágy vadászok, oldott tónusok és finoman rajzos vonalak —, amit a vízfestés nyújthat. Csak az festheti ilyen szeretettel a ragyogó testű nőket, aki felül tud emelkedni a primer testiségen, aki a mozdulatokba költészetet képes lehelni, aki számára az erotikai emberi érzelm, a szépség létforma. Bihari

Művészként első ízben tért vissza szülővárosába Nyíró Gyula szobrászművész. Kamarakiállítását a *Paletta Galéria* rendezte meg, ahol bemutatja kis bronzait, érmeit és plakettjeit. Az 1924-ben született művész 1949-ben Párizsban Pál növendékeként szerzett diplomát. Mostani, a nyolcvanas évek terméséből válogatott anyag legfőképpen mesterségbeli felkészültségről győzi meg a látogatót, s kevésbé árulkodik belső tartalékairól, indulatairól, érzelmeinek tartományairól.

Sándor akvarellaktjai képes epigrammák, költői megnyilatkozások a női test szépségeiről. Neveket jegyzett lapjai szemérmes utalások, konkretizáló jelek, s erősítik az érdek nélküli tetszerlélt jogosultságát. Férfi-nő viszonyait mindig is a művész és a modell kapcsolatra redukálja, ám enged némi összekacsintást. Nem állítom, hogy a sorozat lát-

tán nem fordult meg a fejében a rutin leleskedő veszélye, néha a keresettség mozzanata, egyszer-egyszer a közhely árnyéka, de friss szemlélete, vállalt nyíltsága, mesterségbeli bravúrjai és tiszta érzelmei kellemes és poétikus lapokat teremtetek. Tájékoztató nem szoltam, mert aktjai mellett alig észrevehetőek.

Tandi Lajos

Bemutatkozik a nizzai konyha

Bizonyára sokan vitatkoznak velem, de én imádom a francia konyhát. Imádom, mert a legegészségesebb, imádom, mert olyan fűszer és izorgiát vonultat fel, amely a legényesebb gourmandnak is megfelelő. Szerdán aztán Szeged—Nizza testvérvárosi kapcsolatából adódóan részese lehettem az április 6—10-ig tartó nizzai vacsoraestek bankett-programjának. A nizzai Plaza Hotel mesterszakácsai az asztalokra varázsolták a Cote D'Azur pompáját, hiszen nagy tetszést aratott a bazsalikomos mártással tálalt hal, a poréghagymás pisztáng tésztában, a töltött báránycomb, a camembert kanapé és a jellegzetes nancstorta...

Imádom a francia konyhát, mert a tenger ajándékát ők tudják a legjobban elkészíteni. Soha nem felejttem a párizsi éttermek „halszagát”, a kagylók, rákok, homárok, languszta varázsos szinkavalkádját, és az ízek temérdek pompáját. És minden falathoz egy csipetnyi könyvű francia vörösbort...

A bankett előtt a nizzai „csapat” vezetőjével Elio Cantamessa úrral, a Hotel Plaza Concorde igazgatójával beszélgettem:

— Minek köszönhetjük, hogy bemutatkozik Szegeden a nizzai Plaza?

— Elsősorban a testvérvárosi kapcsolat hozott bennünket Szegedre. Nagyon

Elio Cantamessa a Hotel Plaza igazgatója

fontosnak tartom, hogy bemutatkozzunk az önkormányzatban. Jóleső érzés, hogy már a bankettre elővételben megvásároltak 300 belépőt. Ez azt bizonyítja, hogy az érdeklődés kölcsönös.

— Milyen programmal próbálkoznak elmélyíteni kapcsolatunkat?

— Most a nizzai konyhát szeretnénk megismertetni a közönséggel, melyhez kuriózumként folklór programot is hoztunk. Későbbi tervünk,

hogy kulturális kapcsolataink is elmélyüljenek. Nekem szívügyem Szeged és Nizza kapcsolata, már harmadszor jövök ide vissza, hiszen barátokra találtam ebben a magyar városban. Külön köszönöm a Tisza Szálló üzletvezetőjének Polgár Kálmánnak, hogy legalább annyira a szívén viseli a két város kapcsolatát, mint én.

— Amikor Mitterrand francia köztársasági elnök Magyarországon járt, arról szolt, hogy nagyon örülne, ha minél több francia ember megismerne hazánkat. Ön mit tesz ennek érdekében Nizzában?

— Minden utam után elmesélem a barátainknak magyar tapasztalataimat, azok továbbmondják, és évről évre egyre többen kíváncsiak az önkormányzatunkra.

— Mi tetszik a Plaza Hotel igazgatójának Magyarországon?

— A magyar emberek barátságos fogadnak bármerre járok, s mindezt természetesen csinálják. Nincs benne semmi pöz.

— És mi nem tetszik önnek?

— A sok évé!

— Mit vár a szegedi egyhetes programtól?

— Azt szeretném, ha elégedettek lennének a Tisza Hotel vendégei, ókat egyenek, és érezzék úgy magukat, mint én, itt Szegeden!

Bagaméry László

Másszóval

Új kötettel gazdagodott nemzeti irodalmunk: megjelent a hazai horvát szerb költők első antológiája — magyar nyelven. Folyóiratban, újságban már találkozhattunk a Magyarországon élő délszláv szerzők műveivel, önálló gyűjtemény azonban eddig még nem született. Legnagyobb nemzeti gyűjteményünk, Baranya vállalkozott a kiadására; a kötet Mászóval címmel jelent meg Pécsen, 1700 példányban. A Baranya megyei művelődési központ gondozásában készült százoldalas könyv megjelentetéséhez a Baranya Megyei Tanács és a megyei KISZ-bizottság, valamint a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége nyújtott segítséget.

Dolce musica Itáliából

A napsütötte olasz föld küldöttei, az 1959-ben alakult „La Sisilla” férfiakar látogat el a napfény magyar városába, Szegedre. Ha azt halljuk, hogy olasz ének, nyomban kész a már ugyanakkor találóan igaz asszociáció: az „édes hangú daloló nemzet”, vagy az „áradó olasz dallamosság”. Ezek a jelzők már úgy tapadnak hozzánk, mint a magyarokhoz a tüzes, a temperamentumos, avagy az eredetünkre utaló „lovass nemzet” fogalma.

A La Sisilla tagjai Montecchio Maggiorében élnek, s rajongva szeretik gyönyörű hegyektől övezett patriájukat és a dalolást. Ezek töltik meg tartalommal közös éneklésüket is, mivel tudatosan gyűjtik és terjesztik hegyi falvaikban, völgyeikben, s a menedékházakban megpihenők által énekelt dallamokat. A több

mint 25 éve együtt éneklő dalosokat meleg barátság köti össze, s jelenleg 35-en hódolnak *Doriano Fracasso* karnagy irányítása alatt a kórusművészet műszájának. A hagyományos, klasszikus repertoár ápolása mellett lelkesen tanulják a népi hagyományokra épülő kórusműveket, illetve inspirálják az olasz komponistákat újabbnál újabb népdalfeldolgozások megírására.

Szombaton — április 9-én —, délután 5 órakor a Bartók Béla Művelődési Központ hangversenytermében személyesen győződhettek meg a kórusmuzsika kedvelői az aranytorkú olasz énekesek dalolókédvéről és élvezhetik az olasz nép zenei üzenetét. Fellépnek még a műsorban a vendéglátók, illetve a házigazdák is: a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Vegyes Kara, Kreuter Vilmosné vezényletével.

B. B.

Vendégek a Zsok együttestől

Az idei szabadtéri játékok programján szerepel a moldáviai Zsok együttes előadása, meghozza három alkalommal, július 31-én, augusztus 1-jén és 2-án, az újszegedi liget színpadán. Az együttes vezetői, Vlagyimir Kurbet, a Szovjetunió népművésze, állami díjas művészeti vezető és vezető koreográfus, valamint Leh Efim igazgató tegnap Szegedre látogattak és megbeszéléseket folytattak a vendégszereplésről a szabadtéri igazgatóságán, majd megtekintették a vendégszereplés

színhelyét, bejárták az újszegedi színpadot. A Zsok együttest 1945-ben alapították Kisinyovban. 1972-ben Allami Díjat kaptak, hat év múlva az „akadémiai” címmel is ki-tüntették az együttest. A nagy múltú táncsoport a megalakulás óta több mint ötezer előadást tartott, 11 millió nézőnek — a Szovjetunióban és szerte a világon. Jelenleg 110 táncos és zenész a Zsok tagja, Szegedre 80 fős csoport jön majd a nyáron, hogy a moldáviai és más népek folklórját bemutassák.

Költészet napjára

József Attila születésének napja, április 11., immár 25. alkalommal ünnepe a magyar lírának. Ez alkalomból az idén is országsszerte író-olvasó találkozókat tartanak, s a hagyományokhoz híven a könyvkiadók ezúttal is több új kötetet jelentettek, illetve jelentenek meg.

A Magvető Könyvkiadó az ünnepre adja közre népszerű antológiáját, a Szép versek 1987 kötetét, ez al-

kalommal Vas István előszavával. A válogatásban hatvankét költő versét közli Alföldy Jenő összeállításában. Megjelent már a *Költői jelenlét* című könyv is, amely a kiadónál tavaly közreadott versekből válogat. Az ünnepi alkalomra adták ki a fiatalabb költőnemzedékhez tartozó Kántor Péter *Hogy nő az ég és az idősebb költőtárs, Tóth Bálint Nyiss kaput, angyal!* című könyvét.